

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 64. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252802190336/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET FØRSTE BREV

havde Pas, og hvad Skildvagter ellers plejer at spørge om. Jeg sagde at jeg skulde til Paris, og at jeg havde kongeligt Pas. Han lod sig overbevise om Sagens Rigtighed og lod mig passere. Men Tolderne var til stor Gene for mig; de visiterede mig lige til Bukselommerne for at se om jeg medbragte Tobak eller andre toldpligtige Varer. Derimod undgik jeg de Irritationsmomenter som Rejsende plages med i Tyskland og hjemme i Norden, hvor man maa vente uden for Byportene indtil Øvrigheden eller Kommandanten har faaet Meddelelse om at man er ankommet og har givet én Lov til at passere Fortifikationerne, og hvor man selv paa Kroerne skal opgive Navn, Stilling, Fødested og andet af samme Skuffe. Alle disse lidet turistvenlige Foranstaltninger skyldes den Mistænksomhed der er særegen for de nordiske Folk. Det havde været mig umuligt uden Pas at foretage en saadan Rejse gennem Tyskland. Der vilde jeg ti Gange om Dagen have hørt en vred og barsk Soldat,

 som man paa en mørk og øde
 Skovsti nødig vilde møde,

sige disse Ord:

Hvad er dit Slægte-Navn? Sig mig fra hvilken Strand du kommet er hertil? Hvad er dit Fædreland?

Da jeg var Alumne paa Borchs Kollegium blev jeg engang antruffet af en Kommandersergent et Sted i Nærheden af Helsingør. Da jeg fortalte ham at jeg var gaaet fem Mil til Fods blev han ganske forbløffet. Han fik først Mistanke om at jeg var svensk Spion, saa følte han sig sikker paa det, og endelig glædede han sig over at saadan en Bandit uventet var faldet i Kløerne paa ham. Han sagde at jeg skulde følge med. Skønt jeg protesterede og raabte om Hjælp og fortalte ham hvad jeg hed, hvor jeg stammede fra, hvad jeg var og hvorfor jeg var paa Rejse, gav han Ordre til at jeg skulde føres bort med Magt. Det var Meningen at han som en romersk Triumfator skulde føre mig

lænket gennem Byen; derfor blev jeg af en Rytter i Generalens Følge paa den mest nedværdigende Maade slæbt tilbage til en Kro der ligger midt imellem København og Helsingør. Der blev jeg forhørt, afvæbnet, kendt skyldig, frifundet og endelig løsladt med megen Venlighed. Generalen blev altsaa snydt for sit Triumftog gennem Byen.

Men tilbage til Frankrig. Ganske vist maa jeg indrømme, at Franskmændene er meget pengegriske og slemme til at trække Turister op paa alle Maader. Hvis man kender noget til Franskmænd, sørger man for at aftale Pris med Værten, inden man tager ind paa en Kro; ellers bliver man simpelthen flaaet. Men paa den anden Side er det typisk for dem, at de er venlige og høflige. Derfor gjorde jeg denne Rejse med Glæde, selv om jeg fik ømme Fødder. Jo nærmere man kommer til Paris, jo mere griske – men samtidig mere dannede – finder man Indbyggerne, og Levnedsmiddelpriserne stiger i Takt med Høfligheden. Jeg gik gennem befæstede Byer uden Pas, gennem Skove og øde Steder uden Rejsefæller, og følte mig alligevel helt uden for Fare.

Skønt Røvere lured ved Vej og ved Sti,
jeg sang – for min Pung var der ingenting i.

Endelig kom jeg meget udmattet til Paris. I en hel Time strejfede jeg om i Byen og ledte forgæves efter et Sted at bo. Jeg udtalte nemlig det franske Ord *logis* forkert, saa der var ingen der forstod mig. Til min Ærgrelse hørte jeg en ung Pariserpige fælde denne Dom over min Udtale: »Han taler Fransk som en tysk Hest«. Jeg havde svært ved at bide denne Haan i mig, for jeg troede at jeg for længst beherskede det franske Sprog. Jeg havde jo i sin Tid været Fransklærer, og nu fandt en Tjenestepige mit Fransk barbarisk. Stavelsen *gi*, som vi har svært ved at udtale, førte mig rundt i alle Forstadens Kvarterer og gjorde mig saa at sige landflygtig. Hertil kom, at Pariserne slet ikke kalder et Gæstgiveri for *logis*, men for *chambre garnie*. De troede jeg ledte efter en Pige, ikke efter et Sted